

Fr. R. Kraulzwaidi sta.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2011

14. aastakäit.

Üksik number 10 kop.



Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisega aastas 4 r. 50 L.,
6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 20 L. Toime-
tusest ise ära viies: aastas 3 r. 50 L., 6 kuu eest
1 r. 80 L., 3 kuu eest 90 L. Ilmub iga laupäeval.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Riikliku vullitsa nurgal nr. 46/15,
"Leaduse" raamatulaupluses.

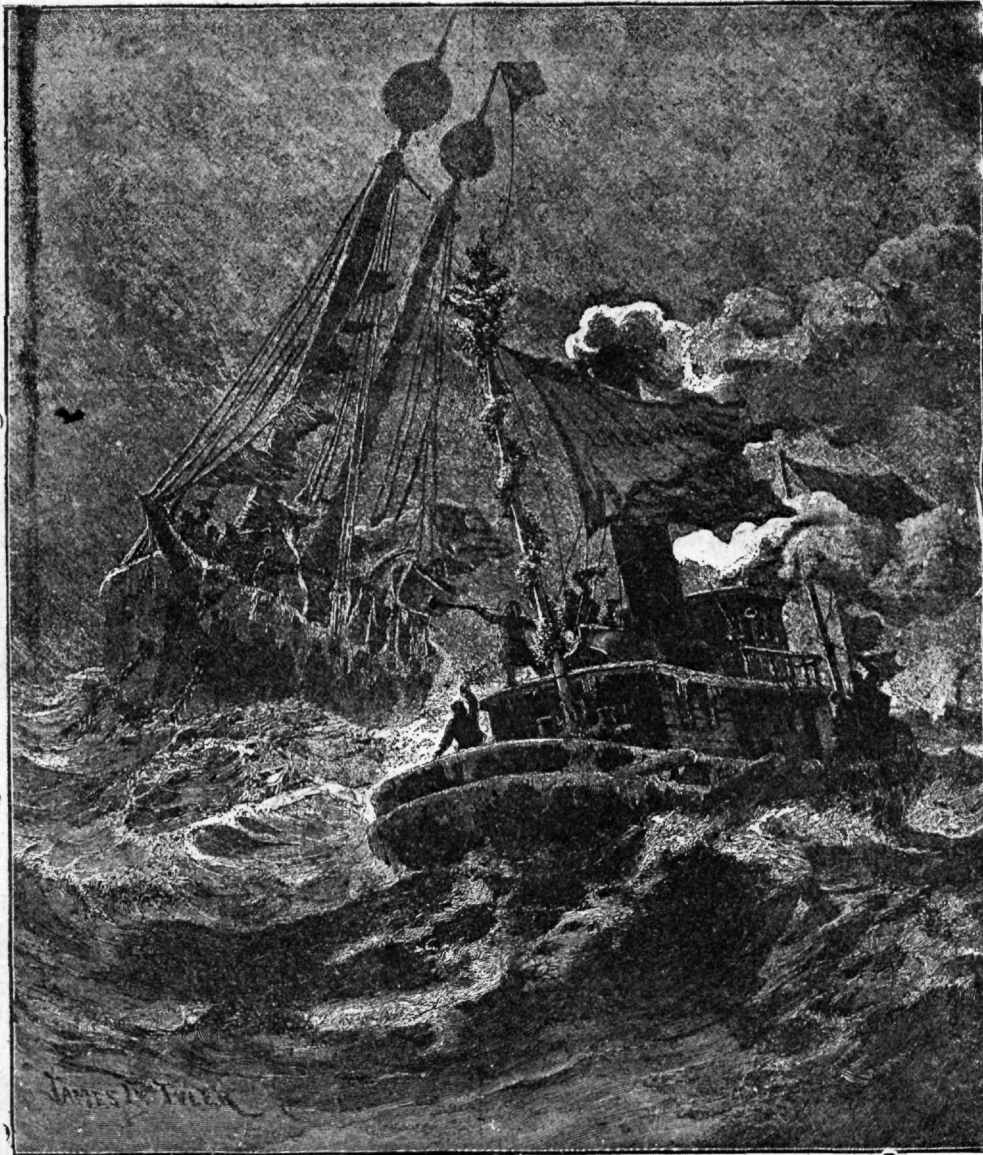
Adress Vene keeles kht- kui ka rahakirjadele: r. Peveln.
Журналъ „Мейе Марсь“.

Tarvitamata jäänud libemad käsitirjad hävitatakse ära, kui tagasi saatmiseks märtsi juurde lihtad ei ole. Kirjatöödel peab
saatja täielik aadress ja nimi peal olema.

Nr. 55.

Laupäeval, 5. (18.) septembril 1915.

Nr. 55.



Siitlaste kokkujaamine Põhja meres. Tormisel ööl trehvwavad Prantsuse ja Inglise
laubalaewad kokku ja wahetawad terwitust.

Sõjad endisel ajal.



Prantsuse kest-aja kangelane Bastompfer, kes terve rea võitluse läbi austerlaste ja türklaste üle kuulsaks sai.

Priljantide tants.

W. Metlei jutustus.

"Teie tantsite muidugi ainult armastusest kunsti wastu? Eks ju, armas miis Daunish?"

"Minult armastusest raha wastu, wõin teile kinnitada," naeris ilus Daimond Daunish lõbusalt. — "Mandaw, eks ju, kuid lahjuks — tõesti. Ma ei warja seda — otse selle wastu, olen uhke, et mulle nii kallist hinda maksetakse."

Hugo Schill, aurulaewa "Marina" arst, tõstis lahtise raamatu pealt pea, noore tantšijanna iseäralikust häälest allatult.

Noore, miis Daunishi peenike ilu ise arsti filmis suurt oja ei etendanud; rohkem huwitas teda kõik see iseäralik ja ootamatu, mis sellest naisterahwast wahelt wälja sõhwas. Ra praegu jäi ta tantšijanna elawat juttu tähelepanelikult kuulutama.

"Mul on kangeste raha tarwis, uskuge, kallis miisiks Bolling," jatkas ta. "Nimelt sellepärast olengi ma elukutseks näitlejannaks hakanud. Rumalus on, kui inimesed räägivad, otse kui oleks töö tegemine elu ülespidamise ots-tarbel alandaw. Minu unistus on — nii palju teenida, et minu armas isa oma mõisa tagasi saaks ja ta wiimased elu-päewad õnnelikud oleksid."

See hääl kõlas ebaharilikult soojalt, ja ilusalt finifilmist helkis õrnus.

Tantšijanna naeratas poolhabelikult, laewalae tugitoolile seljatile lastes.

"Ma olen alles liiga lapsik, nagu näete," ütles ta. "Mis te minust arwate?"

"Meie kõik arwame, et ser (fire) Daniel oma ilusa tütre peale uhke wõib olla," wastas leedi (lady) Bolling.

"Ja teie awalikkus on imearmas," toetas teda leedi Stuart. "Kõik reisiomad soowiksid nii kangeste, paluksid teid — kuid meie ei tea, mis te meie palwest arwate . . ."

"Arwatawaste soowite, et ma teile siin tantšifin?" küsis tantšijanna pisut märgatawa pillega.

"Just nimelt! Meie kõik oleksime piirita tänulikud teile, kui teie lahtus meile seda lõbu soowitaks?"

"Serwe küsimus seisab ainult selles, kudas ma sellega korda saaksin? Niikaua kui laew liigub, ma tantšida ei wõi, ja seisatama jääme alles Gibraltaris, mõnens tunnits, ja sedagi päewa ajal."

"Aga Neapol on ka weel ees," tähendas arst eemalt selka. "Meie jääme sinna terweks päewaks seisma, isegi kest-ööni, kui ma ei eksfi."

"Baat, seal on kõige parem wõimalus pidu toimepanemiseks! Neapol — see on midagi luulelikku!" hüüdis miisiks Wentwort waimustatult. "Ega teil midagi selle wastu ei ole, miis Daunish, kui ma ühtlasi wäitse korjanduse meie heategewa seltsi jaoks ette wõtan."

"Enesestki mõista, see on ainult rõõmustaw. Siiski, misjaguse ma oma tantšude seast peaksin walima? Kas "Ettekujutuse unistused?" Rahju, et ma oma kõigeparemat tantšu teile ei wõi ette tanda!"

"Misjagust?"

"Ma oleksin heameelega soowinud "Priljantide tantšus" ette astuda, kuid ilma kohaste riideteta on see täieste wõimata."

"Teil ei ole neid kaafas?"

"Ei. Riided on üleni priljantidega, muidugi mitte eht-jatega, kaunistatud, ja neid on wäga, wäga palju tarwis?"

"Kallis miis Daunish, meie kõik wõime oma kalliskiwid teile laenata!" pani leedi Bolling ruttu ette.

"Ei, see ei lähe," tõrjus tantšijanna kindlalt wastu.

"Tõeste-kallihinnalisi ehteid ma tantšu jaoks ei wõta."

"Aga neid ehteid wõib ju külge õmmelda, ja wõimalikult kõwaste . . . Ei, ei! Teie peate nõus olema. Mul on imeilus priljant-tee sahwiiridega ja priljantidega juukse-nõelad."

"Ja minu kõrwarõngad!" hüüdis miisiks Wentwort. "Tõeste see on tore. Miisiks Brut laenab teile oma rubiiniid, ja miisiks Lend — oma priljantidega käewõru. Lubage, armas laps, tehke meile seda meelehead — pange need oma ümber!"

"Teie olete wäga lahked," naeratas tantšijanna peale lühikest kõhklemist. "Noh, olgu peale teie soowi järele. Kui kõik naisterahwad nõus on, nagu teie, siis panen teie ehted weerandtunnits selga, tingimisega, et nad mul wõimalikult kõwaste külge õmmeldakse."

"Nii siis, otjustatud! Kui huwitaw see saab olema! Nüüd lähme ka teistele seda head uudist teatama ja priljantisi kokku korjama."

Wõlemad naisterahwad kadusid, siidikleitidega kahis-tades, ja jätsid arsti miis Daunishiga üksi.

Tantšijanna istus waitfelt, mõtetes kaugusesse waa-dates. Märgates, et arst teraselt ta otja waatab, pööras ta tema poole ja ütles naerdes:

"Nii siis teie, doktor, kuulsite minu lugu, ja pealegi ilustamata?"

"See tuli kogemata, miis Daunish, palun wabandage mind," wastas arst.

"Mis siis, ma ei häbene seda," wastas tantšijanna uhkelt.

"Selleks ei ole ka põhjust, ennem — ümberpöördukt."

"Tahaksin teada, kas ka siis seda ütlesite, kui kõik teat-site!" tähendas neiu tafa. "Soowiksin . . ."

"Mitte jagugi ei kahle sealjuures."

"Aga mina kahtlen, ja kangeste!" kargas tantšijanna äkki toolilt ja mõõtis pillkawa pilguga arsti. "Ja siiski ei iitke ma teile, sest et teie arwamisest lugu pean."

Tantšijanna naeris uueste ja läks minema, noortmeest, teda tema sõnad kangeste huwitanud, üksinda jättes; nii

fugune seisuford aga noore naisterahwa vastu on hädaohtlik ja lõpeb sagedaste armastusega.

Sellest filmapilgust peale hakkas arst noort tantšijannat filmas pidama, iga tema sõna ja liigutust. Ta ei olnud niisuguste inimeste liigist, kes kergeste armastama hakkavad, kuid see fford huwitas teda see neuu vastu tahtmist. Kui see huwitus mõlemipoolne oli, siis warjas miis Daunish seda väga osawalt. Kuid trehwafid minutid, kus arstil näis, nagu ei oleks ta neuu omalt poolt tema vastu külm. Teised reifijad leidsid ainult; et tantšijanna selle „waele nooremehega“ halastamata edwistab.

* * *

Sel päewal, kui aurulaew „Marina“ Neapolitse jõudis, oli tantšijanna nähtawaste kõige suuremas ärewuses.

„Minuga on alati lugu nii, kui publikumi ees pean wälja astuma,“ ütles ta arstile selle ebahariliku nähtuse seletuseks. „Lihtsalt ergud wist!“

„Siis on see teile väga kahjulik,“ tähendas arst asjatundlikult. „Seie ei peaks sugugi tantšima.“

„Kas tõeste?“ küsis neuu pilgates. „Ma armastan oma kunsti üle kõige maa peal.“

„Kas te kaua saate nõnda mõtlemata?“ tuli tahtmata arsti huultelt.

„Kui kaua, ei tea,“ naeratas tantšijanna, „kuid praegu on see — wale. Rohkem kui kunsti armastan ma oma wana isa; rohkem kui tantšufi, rohkem kui kõike maa peal!“

Hugo Shill nõutas ainult allaandwalt peaga.

Serwe päewa oli miis Daunish ärewuses. Ta ütles ennast jalutuskäigust maale lahti ja ei sõõnud teragi. Arst, kes teda filmas pidas, tuli otjusele, et tantšijanna elututje nerwilistele naisterahwastele sugugi kohane pole.

Pealeõunat trehwas ta tantšijannat kajuti trepi peal. Neuu oli enese üleni halli mantlisse mähkinud, ainult sinised filmad särasid sealt wälja.

„Seie olete ju nagu mõni nõiatititar nüüd, miis Daunish,“ naeris arst.

„Aga teie ei tea, kui tore ma selle mantli all weel olen! Doda! —“ naeratas miis Daunish, „ma näitan ennast teile efimefeks.“

Ta wistas mantli õladel ja ilmus selle alt läbipaistwas kahwatu-roofas stidis, paljaste õlade, käewarte ja jalgadega. Priljant-ehted särasid tal igalpool; helkiw kee ulatas kaela ümber alla, põimis ümber keha ja lõppes põlwele kohal; rind läikis priljantide wärwimängust, niifama ka käed ja õlad. Suulised olid priljantidega nagu tähtedega üle küwatud.

Naisterahwad-reifijad olid üksteise wõidu ja kiuste oma kõige kallimad ehted wälja toonud, nende wäärtus oli suur. Tantšijanna säras ja hiilgas elektrivalguses nagu muinaslooline nätimeitš.

„Eks ju, need kalliskiwid on imekaunid!“ hüüdis ta. „Kuid teie olete weel launim,“ ütles arst waikselt, „teieft meeldiwamat ei ole ma weel ilmaski näinud.“

Tantšijanna kohmetas ja pööras tema jowastatud pilgust kõrwale.

„Urge seda ütlege!“ ütles ta, peaaegu hirmudes. „See ei ole teie otsekohene mõte, ja ma ei soowiks . . .“

„Ei, see just on minu otsekohene mõte ja . . .“ tahtis arst uueste alustada, aga tantšijanna katkestas teda, kutsudes:

„Tulge, waadake minu tantšu!“

Ta tõmbas enesele uueste mantli ümber ja astus karmeste laewalaele; arst sammus pikkamisi tema järele.

* * *

Sõjad endisel ajal.



Laehing Cilau all. — Knetteli maal.

Laewalaele oli näitelawa ehitatud, ja eesriidega kaetud: tantšijanna oli teatanud, et ta all salongis tantšida ei wõiwat. Tuled olid tumestatud ja näitelawast natuke maad eemal istusid pealtwaatajad. Poolämarikkus paistis walgete täppidena naisterahwaste riided ja meesterahwaste lumiwalged maniskad. Laewa ääres peegelnis tumesinine wetepind; kaugel hõljus punane kuma Wejuwi kohal, lahe rannast paistis uulitsatulede rida.

Waikse wiisi helide saatel läks eesriie lahti ja wälja libises, nagu wari, naisterahwa kaju halli mantli sees. Aeglaste, paenduwate liigutustega algas tants. Tasa hõljus tume riie faleda keha ümber. Näis, nagu hõljuts ämaritu waim'maa kohal.

Laekajuti warjul seisis arst ja ei lastnud oma filmi tantšijanna pealt; ta sõida tuikas tormikalt ja nagu õhetas. Ta teadis nüüd, et Daimond Daunishi nõnda armastab, nagu ei ilmaski poleks uskunud armastada, mille üle ta ifegi nõdala eest oleks naernud. Urkanud kirge mõjul töötas ta enesele, et see neuu tema oma peab olema.

Muusika takt läks kiiremaks, tulisemaks. Tantšijanna heitis mantli ja seisis nüüd üleni kalliskiwide säras nagu hommikumaa unistus. Ta läikwad filmad pildusid sädemeid, nagu õhetas elawuse tules, ja ta liigutused kiirenesid ihes muusikataktiga. Tormilik, peaaegu metsik tants sundis priljandid kõigis wikerkaare wärwides wälkuma.

Jowastanud arst unustas terve ilma, armastatud naisterahwast waadeldes.

Kuid seal kuulutas waitsemaks jääw muusika tantšu lõppemist, ja arst jõudis, iseenesele ootamata, kindlale otjusele. Ta otjustas tantšijannaga kohe läbi rääkida, wiibimata; kunst ja ilu olid teda kistestanud, ta lootis wõitma. Wiibimata ja kõhklemata astus ta kajuti warjust wälja, sammus üle poolpimedada ja tiihja laewalae, ajutise näitelawa tagumise ukse poole. Müürijew kateplagin kostis ta kõrwu, ja ta kiirendas sammust. Ta tahtis enne lõkku saada, kui see oma kajutisise läheb; loomusunnil aimas ta praegu kõige parajama filmapilgu olewat.

* * *

Daimond Daunish ilmus näitelawa tagaseinaks illes tõmmatud purjeriide wahelt, neid tagantjärele jälle lõkku tõmmates. Tema walge kõgu paistis tumeda purjeriide

Sõjad endisel ajal.



Saja aasta eest. Napoleon oma staabiga Waterloo lahinguläiku vaatlemas.

põhjal selgeste. Tema nägu oli iseäraliselt kahvatu ja põnewil: nähtawaste kuulatas ta midagi teraselt.

Tema põnewus hakkas masinlikult ka arsti külge: ta jäi seisatama ja kah kuulatama. Tal näis, nagu kuuleks ta läbi waiwa ja uueste jälle algawa kateplagina müra mere poolt nagu tasta wile.

Selsamal filmapilgul käis tantšijanna kehast filmnähtaw tuksatus läbi, tergete sammudega jooksis ta üle laewalae ja kargas parda peale. Silmapilgu seisatas ta walge kuju seal, ja enne, kui arst tema nõust jõudis aru saada, kargas ta häält tegemata ja kadus üle parda.

Teinepoolt esiriet aga kostsid kateplagin ja hiiüded: „bravo! bravo! bis!“

Walgukirusega kargas Hugo üle laewalae ja wägew noor hää! kajast kateplaginast üle.

„Inimene üle parda! Inimene üle parda!“

Kostsid karjatused, sammude müdin, kuid arst ei taotanud aega. Ta ükfinda oli näinud, kuhu Daimond kukkus, ja, ilma et filmapilguki kõhkenud oleks, kargas ta omakorda parda peale ja siis mere mustawatesse woogudesse.

Weepinnale tõustes, raputas ta wee filmadest ja kõrwadest ja hakkas ujuma. Ta oli üks parematest ujujatest, ja ilm ja meri olid wäikesed.

Kest waiwust kuulis ta selgeste aerulõõkisi aerulaewale lähinemat, juba üsna ligidal.

Korraga, kest pimedust, seletas ta Daimondi pead, tantšijanna ujus kiirelt ees, ja arst tõttas ujudes temale järele. Tal polnud aega neiu teo üle järelemõtlemiseks, ta mõtles ainult selle peale, kuidas teda päästa. Sagant laewa pealt kostsid käjutamisid ja allalastawa päästepaadi nõõride kiulsumine.

Cespool sulisid aerud endist wiisi — abi lähines mõlemilt poolt. Wõngisugune tume kogu warjas tantšijanna pea ja selgeste kostis jofin:

„See oled sina — Fanny?“

„Jah,“ wastas tantšijanna hääle.

„On sul kaafas? Väks õnneks?“

„Kõik on kaafas. Ruttu, Dsho! Westi on kange külm . . . Ah!“

Tantšijanna filmas alles nüüd arsti, kes ujudes tema kõrwa oli jõudnud. Ilma et mõtelnud oleks, mispäraft, wõttis ta tantšijanna käest kinni ja surus tugewaste.

„Mis on, Fanny?“ küsis feesama hääle kärede jofinaga. „Mis on?“

„Laste mind lahti!“ hiiüdis mis Daunish hingeldades arstile. — „Laste ruttu! Ma ei upu . . . Teid wõtab teine paat peale . . . Ruten!“

„Ma teid lahti ei lasa,“ ütles Hugo läbi hammaste, „parem upun! . . .“

„Rumal! Saage ometi aru! . . . Ras te siis ei mõista?“

„Ruten, Fanny!“ kostis nende peade kohalt jällegi kärede hääle. „Üks teine paat tuleb . . . Isfand! Mis see on? Kes sul kaafas on?“

„Mita mind, Dsho!“ ägas Daimond. „Sa peab mind kinni!“

Tantšijanna sirutas käe wälja ja haaras teinale ulatatud aerust kinni.

Wihase sajatusena kumardas must kogu üle paadi serwa, ja algas heitlemine. Sambaid kokku pigistades hoidis arst peenest käest kõwaste kinni, märjad riided raskendades kumbagi liikumisi.

„Lase lahti! Kuuled ja, kurat? Kui ei lasa — purustan aeruga su rumala pea!“ kähistas tuliwihafelt meesterahwa hääle.

„Ei tohi! Seda ära tee!“ ütles Daimond tungiwalt ja kähkwaalt. „Ma ei taha seda! Sa mõtles minu elu päästwat . . .“

„Mis see minusse puutub? Kuuled? Lase lahti! Teie äraneetud paat tuleb juba fealt! Lase ruttu!“

Hugo hoidis wifalt kätt kinni. Loomusunnil tundis ta, et siin asi rohkem kui neiu elusse, wõib olla — tema hingesse puutub. Aurulaewa paat oli juba tubliste lähinenud. Ei, tulgu mis tuleb, seda iludust ta lahti ei lasa.

„Säh siis sulle, neetud!“ kähises hääle paadi pealt. „Soia paadi äärest kõwemine kinni, Fanny!“

Must kogu tõusis püsti ja tõstis aeru kõrgele . . . Weel filmapilt ja . . . Hugo tundis, et kiireste põhja wajub, otjekui oleks surmaw hoop tal juba pealuu purustanud. Aga ei, ta kerkis uueste weepinnale, ilka wael neiu kätt oma peos pigistades. Kalda poolt kostis kaugenem aerude julin.

„Halloh! Kus te olete?“ kostis nende kõrwal.

„Siin!“ hiiüdis arst, wiimase jõuga ennast weepinnal hoides.

Weepisjad õhtu tõstetud aeru küllest piferdased tal näosse, aerulaewa „Marina“ paadi must kogu kujunes tema kõrwa, kellegi tugewad käed tõmbasid ta weest wälja, ja kapteni abilise hääle hiiüdis inestusega:

„Laewas, doktor Shill! Ka teie siin!“

* * *

Järgmisel hommikul laewalaele astudes oli Hugo kange kofmetanud meeleawaldusest, mis reifjad tema auks toime panid. Jfegi harilikult üksluine kapten ütles tole:

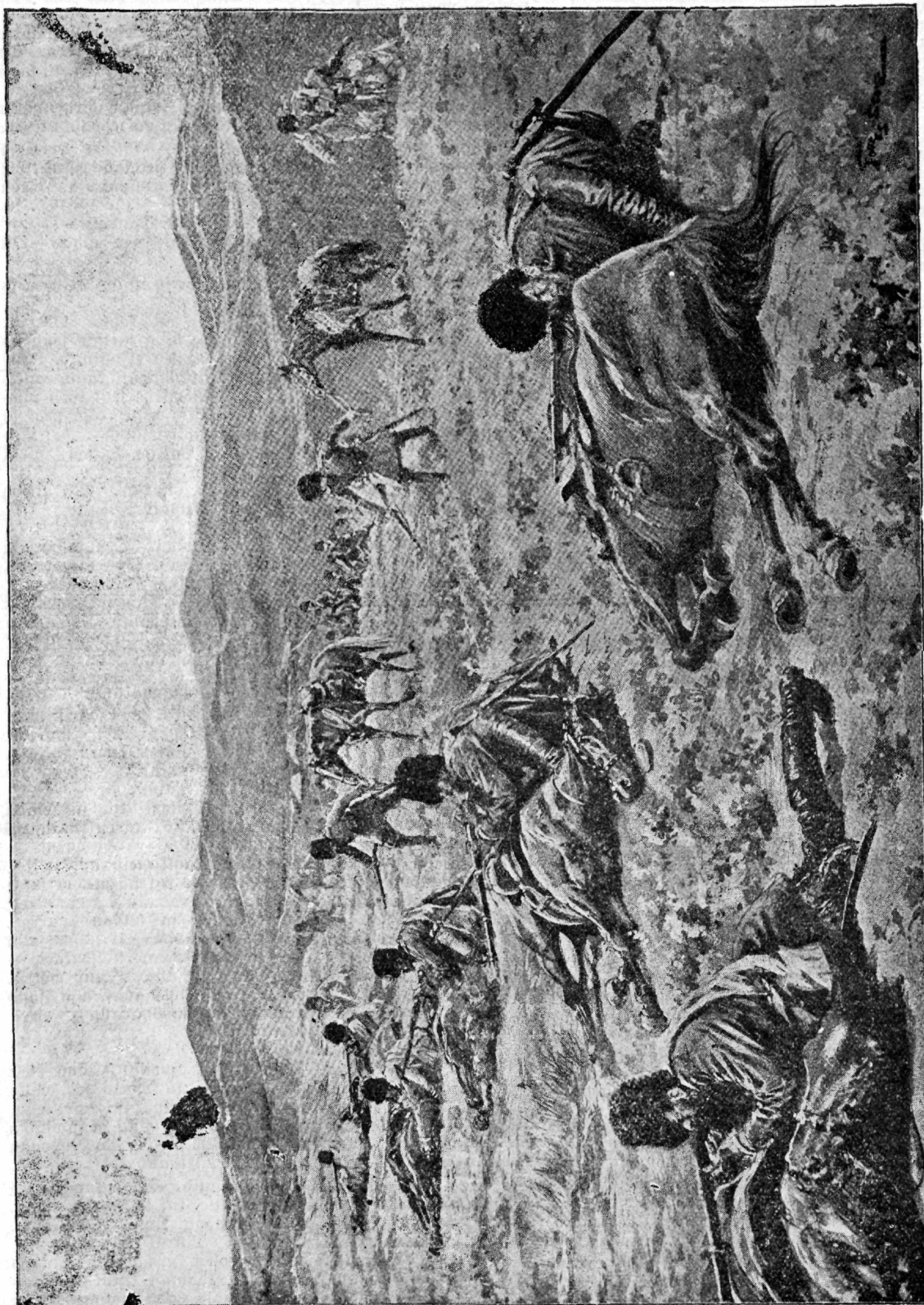
„Teie saatite eht kangelasete korda, doktor. Kõik naisterahwad on teile lõpmata tänulikud. Ei ole ka ime, teie päästsite nende priifandid.“

„Jah . . . Mina pääfifin nende priifandid,“ kordas arst mõttes.

„Mis Daunish on alles omas kajntis, ja ükfinda. Kas lähkfitte ka tema tänu wastu wõtma?“

„Wõib kah,“ wastas Hugo hooletult, ja kapten saatis teda tähenduserikka naeratusena, tema külmawerelise üle imestades.

Tema lähinemisel tõusis tantšijanna toolilt, ja Hugo wõis märgata, kuidas ta ilus nägu muutunud oli, mure, häbi ja



Kasfakate sõjakunsti.

Umbnelja oma wäikete wäledate hobuste selgas rasitudes, lafemad kasfakad endid korraga hobuse külse peale rippuma ja koowad nõnda waentolale filmast, kes nüüd ainult weel rasimistubeta hobuseid näeb ringi fihutawat. Sealfamas langewad ka hobused uagu furmuud maha. Kui oga waentolale ligemale tulewad, wõtab neid hobuste selja tagant kasfakate trehmanw püstituli wõastu.

lohmetus paistid seal wastu. Ta hakkas ise ruttu rääkima, Hugo küsimusi ootamata:

„Ma ei wõi laewalaele enam minnagi . . . Teie jutustasite muudugi juba kõik reisijatele ära.“

Sülgaw mure ja ärewus kostsid tema tasefist häälest.

„Ei weel, ma ei tea isegi kõike,“ wastas arst rahulikult. „Näituselks — kes oli see Dsho? Ma mõtlen, teie võiksite mulle ütelda . . .“

„See on minu kaugel sugulane. Tema mõtles kõik selle wälja, ja mina saatsin temale Gibraltarist telegrammi, kui asi oli otsustatud. Ma pidin poole sellest summast, mis priisiantide eest saame, omale saama, ja minul oli nii hirmus kibedaste raha tarwis. Ma tahtsin oma wana isale wäike maja osta.“

„Lähendab, isa on teil tdeste ifka olemas?“

„Jah,“ kinnitas näitlejanna kibedalt, „ainult esiwane-mate mõis Jirimaal“ kõlas ilusamine kui wilets majake, ja „ser Daniel Daunifh“ oli kõlawam, kui wana madrus Dobbs. Sellegipärast ei armasta ma teda wähem.“

„Näen, ja olen wäga rõõmus, et isa mitte wälja mõeldud ei ole, waid tdeste olemas on, niisama nagu minu arwamine teiest . . . Asi on selles, et mul nõu ei ole kellegile midagi rääkida.“

„Teie . . . ei taha . . . rääkida?“

„Ei. Mis jaoks. Kellegile ei ole kahju tehtud: priisjandid on alles, loodetawaste on ka sõber Dsho — terwe. Kuid iht asja oleksin tahtnud teada: mispärast päästsite mind ja kaotasite sealjuures wõimaluse oma plaani täida saata?“

„Ma . . . ma ei wõinud lubada, et Dsho teid surmanud oleks.“

„Teie oleksite wõinud, kuid . . . ei tahtnud. Bahpeal aga . . . siis oleks teil kõik parem olnud. Eks ju?“

„Ei oleks,“ fofistas tantsijanna tase.

„Noh, siis — kaks wiimast küsimust: armastate teie mind? Olete nõus minu naiselks tulema? Wastate mõlewi peale korraga, Daimond!“

Ja ta wastas.

Rattend halastaja õe päewaraamatust.

See juhtus aasta eest . . . Juba aasta . . .

Augusti algul jõudsid esimesed haawatud pärale. Isand Zumal! Misjulgused nad olid . . . Rahwatanud, jõuetud, kannatajad . . .

Nõ oli külm . . . Laewas oli selge ja tähtis.

Neid kanti kanderaamidil õue, ja pärast liikus pill ahel treppa mööda üles.

Warsti olid kõik woodid haawatuid täis. Tuldi ka mu jauskonda. Täna tahan oma esimese haawatu peale mõelda, — esimese peale, keda hästi silmitsefin, kui woodile lähenefin.

Wist olin wäga kahwatu, äraehmatanud. Teiste õdede filmis nägin ehmatust ja weel teist tunnet: õudust.

Ta lamas selja peal, käd risti rinna peal. Nägu oli tal täieste wereta. Kollakas, wahane kahwatus: nagu räägitakse, mitte weretilka. Suuled, weel pehmed, lapse huuled, waewalt roosakad, olid weidi awatud. Silmaripsmeid ta ei liigutanud.

Ma käisin teiste woodide juures. Nägin teisi haawatuid. Kuid need olid täiskaswanud istud mehiste nägudega, julged ja rahulikud ka siin, kuhu neid ometi õnnetus oli toonud.

Ma tulin oma haawatu juurde tagasi. Mispärast ma teda kohe nii nimetasin. Ja nii oli see lõpuni, kuni ta terweks sai. Ma hoolitsesin ta eest. Ja ta nimetas mind niisama, kui ma kufagil ära olin: „Aga kus on mu õde?“

Ta oli raskest haawatud. Sellepärast pidi lõikus kohe sündima.

Ta sai warsti aru ja nägi aegamööda filmi awades, kuidas haawatuid operatfioni-saalist wälja kanti. Unerohu

mõju ei olnud weel lõppenud, sellepärast olid soldatid liikumata, nagu surnud.

Sel filmipilgul astusin ta juurde, et teda julgustada ja trööstida. Ta wõttis mu käe pihku ja surus seda. Ta ei lausunud mitte sõnagi, kuni ta temagi operatfioni-saali uste taha kadus.

Ma ootasin ta tagasitulekut ning istusin pärast mitu tundi ta woodi ääres, et näha, kuidas elu ta kehase tungib.

Nüüd on ta — Jumalale tänu — täieste terwe ja wõib kodus tööd teha, ehk küll waenlase granadi killud tale armu ei andnud. Enne sõda oli ta korwipunuja. Seda wõib ta ka nüüd teha.

Tore ja hea pois — see mu esimene haawatu.

Ta oli tegewas wäiteenistuses, kui sõda algas. Oli tentifikus kapten S. juures.

Kord õhtul — ta oli ju kannis käbe ja teadis, et terweks saab — siis jutustas ta mulle:

„Kuidas mind haawati? Jutustan kohe. Oli õõ. Sammasime läbi metsa. Nõ oli pime, ning metsas walitses sarnane pilgatus, et enese korwalgil inimest ei nätnud. Hirmus oli — õudne. Me astusime küünarnukil küünarnukis kinni. On nagu parem. Lähed ja wärsed: seal lööb püsiga keegi wastu puud, seal komistab teine ofsa peal ja langeb maha. Ehmatad ja kahmad piisfi järele . . . Lõpsime kaua. Wersta katklimmend. Hakkas toitma. Seal kästi seisatada.“

Seal õhtab ta ja ägab käega üle otsaesise. Ma ütlen:

„Küllalt, ära wärsid, teine kord jutustad.“

Kuid ta:

„Ei, oodate aga, õeke, kõik jutustan. Seisatasime, ja ma lähen kohe oma kapteni juurde. Enne sõda olin tentifik ja sõja ajal astusin tema rootu. „Teie ausus, ütlen, tulewad!“ Aga tema wiib mu korwale ja ütleb: „Kuule, Sergei, kui ma täna langen, ja sa elusse jääd, otfi mind . . .“ Mu süda lõhkes walu pärast. „Mis, — ütlen, — teie ausus!“ Aga tema ütleb: „Siin selles kotis on mu raha, sa wõta omale, on tarwis; ja siin on kiri, saada adressi järele minema“. Ma juba tean, kellele. Herral oli mõrjsja. Renna preili. Kuidas ta mu eest hoolit kandis, kui me laagrist tema juurde jõitsime. „Teed?“ küsib. „Nii nimelt!“ wastan. „Kuid see on, teie ausus, asjata. Zumal on armuline“. „Ei, — ütleb, — ma tunnen, et täna suren.“

Ta wakis.

„Noh, ja siis läks kõik ruttu. Kudem, kui jutustada jõuan. Meie ei jõudnud metsastki wälja, kui ju shrapnelli wihma sadama hakkas.“

Metsaserwal olid meie kaewikud, kuhu meid appi wiidi. Waewalt hakkasime sinna poole liikuma, kui näeme, et saksalased meie jooksutraawi tungiwad. Rooduülem kamandas: „tikuwõitlus!“ Ja jooksi. Jooksen ja hüüan „hurra“, aga ise ei kuule enesegi häält. Minu korwal, — ma olin esimene paremal pool — jookseb mu kaptin. Piisfi käes — piisfiga jookseb. Seal müra. Langen maha. Jalust wõttis. Kuid, hüppan üles. Ratsun. Terwe. Waatan, aga isand lamab näo peal, ja weri woolab palge mööda alla.“

Ta peatas. Õhtas raskelt.

Ma hakkasin nutma.

„Kuid ma ei wõinud seisma jääda. Jooksin seltsimeestele järele. Kuidas me kaewikusse saime ja waenlased wälja löime, sellest ei mäleta ma aimugi. Muudkui wõitlesin. Algujel tapstin tikuga, pärast kahmasin tikku pihku ja häwitasin piisfi päraga . . . Waiksemaks muutus . . . Ma hüppasin kaewikust ja kohe kapteni juurde. Ei leidnud kohe.“

„Seal näen, lamab. Ei liigutanud. Nagu langes, nii kiwines. Waewalt kumardan ta üle, kui lõhleb sumadan, ja mitte kaugel. Kõiki kattis mullaga kinni. Kuid olgu. Kukkusin ja tõusin warsti jälle üles. Müra, kisa, wile; jälle lasti. Urwan, kui püsti tõusen, olen surmalaps. Tarwis wähehawal. Koban kapteni juurde, kahman kinui ja keeran ümber, et . . . Tuleb meelde, et pidin raha wõtma ja kirja ära saatma. Mis ta rahast rääkis arwasin paremaks, raha preestriks anda, et ta surnu hingeilenduseks mõne palwe loeks. Wärsen, kui teda liigutan. Silmade ees lähed kõik pimedaks. Kuid pean, sest et lubasin. Keerasin ümber

pistan käe põue ja . . . tunnen, et süda tasahiljusest põues lööb. Isand Jumal, arwan, ta on elus!

Kuidas nüüd? Kõrwus on tõmin — sumadani pärast — ja filme ees on udu, tume. Kuid pean isanda ära kandma. Tõusen põlvikile. Pea on raske, nagu tina täis; ainult kirjub maa poole. Kui ka jutustaksin, ja ei usuks ometi, kuidas ma kartsin ja mõtlesin — lõpuks sain fiiski selga; kuid ta on, nagu surunud — jalad, käed ripuvad. Uptasin selga ja kandsin. Kas ma kaua kandsin, ei tea. Kuid me kaewik oli väga lähedal, kui mingi asi pahemasse külge löi ja ma enam edasi ei jõudnud. Ei tea, kuidas mind edasi wiidi. Minult rongis ärkasin meelemõistusele. Kuulen: tu-tu-tu — kuid ei saa aru, mis see on. On nagu kannaksin ikka veel kapteni, kuid ometi olen wagunis ja laman pehmel pingil. Kuid edasi jutustama ma ei hakka. Näitäh, terweks tegite”.

Ta waikis.

Ukna taga tuiskas lund, ja waikelt waatas tähtis-tae-was maha.

„Aga ma, deke, ma sain oma kaptenilt kirja. Kirjutab, et terweks saab, ainult jala wõtsid ära. Terwitab mind, soowib õnne, et risti sain, ja tänab, et ta ära päästsin. Oli ikka niisugune. Juba enne sõda saadeti tale kodust natuke, kuid ta annab ta mulle midagi. Dii väga lahke igal ajal. Kirjutab, et kunagi ei unusta ja kutsub enese juurde elama. Mitte sulajena, waid elama, nagu iga teinegi. Kõik peawad just lugu, kirjutab”.

Soldat naeratas.

Ma imestasin.

„Mis? See on nii. Sa päästsid ohwitseri elu; enesestki mõista, et ta nüüd su eest hoolitseb, sest et ta töowõimetu oled.”

„Jah. Kuidas töowõimetu. Käed on terwed, ja see on tähtis. Kas ma korwa ehk toola punuda ei suuda, wõi? Ma olen selles asjas efimene mees, deke, see on õige! Mis tahad, teen: lilledele aluse, leentooli, korwifese, kõik oslan. Mul omal on perekond. Sisjeade on. Kojul! Oma herra juurde sõidan wõõrats, sest on küll — kui Jumal annab. Tale õpetangi korwipunumise selgeks. Teineford ei ole ehk igawusel sugugi otja. Kui ta meie juurde tuleks, ei lähels enam ära, sest misugused ilusad kohad on meil. Seal on kõik. Jõgi on suur ja kalaoher. Pajud kaswawad, kui müür. Kalmused ja lubad. Wäljad on suured. Ja mets . . .”

Ta hakkas mõtlema ja jäi magama, naeratus näol.

Ma istusin kaua ta päitsis ja mõlesin, et wist kunagi neid tunda ei unusta, kus ta mulle nii palju inimefearmas-tust oli õpetanud. — Niisama kergelt ja lihtsalt, nagu ta oma kapteni ära päästis.

Cesti sõjameeste kirjad.

I.

Türgimaa piirilt, 9. augustil 1915.

. . . Saan wähe aega ja hakkas kohe Teile kirjutama. on ka wähe uudist teatada.

See oli ühel pühapäewa ilusal õhtul. Olime oma töö lõpetanud ja wäljas päikese looja minekut waatlemas, kui korraga roo-ülem käsku tuli andma: töötuba kofku pakkida, et hommikul kell 4 koormate peale panemiseks kõik korras oleks. Ei olnud siis enam aega magamise peale mõtelda, waid kiireste waja tööle hakata. Tegemist oli kuni hommi-kuni, siis oli kõik walmis, jõime teed ja hakkasime koorma peale pakkima. Peale selle toodi kaks paari Aasia hargi ja rakendasime nad suure malofani wantri ette. Seal kuul-dus ka juba roodna märguwile, ja woor hakkas liikuma — ikka Türgimaa poole. Eõunat sõime veel Wene piiris, aga õõd magasime juba Türgimaal. Ah jah, oleksin päris ära unustanud: oli üks eesel tagawaraks jäänud ja iiksti ei taht-nud teda oma wastutuse peale wõtta, mina aga wõtsin ta enda hoole alla, panin oma ranitsa ja tööriistade koti peale — ja nõnda oli minul palju kergem käia, ainult nii palju oli te-maga tegemist, et sõõta ja joota tuli. Nõnda kestis meie teefond 7 päewa. Kaks päewa oli meil puhkamise päewa.

Siis anti käst meie polgul lahingusse minna, kuna meie aga wooriga patgale jäime nii kauaks, kuni käst tuleb edasi minna. Ei olnud tarwis kaua oodatagi, juba teise päewa hommikul anti ka käst meil edasi minna. Õhtul juba tulid meile haawatud wastu ja teatasid meie headest tagajärgedest. Türlane arwanud, et meil ainult kaks roodu tagawara bataljonist mehi on, tõusnud teine hommikul üles, joonud teed ja hakkanud päris sakslase moodi edasi liikuma, kolon-nas. Aga ta, waenete, ei teadnudki, et ülewal mäe otjas terwe polk ja terwelt kaks batareit suurtükka teda juba ootasid. Sai teine waewalt pool wersta edasi liikuda, kui korraga mägestikust proowi pauf kõlas. Nüüd arwasid türlased weel kindlamalt, et meil rohkem neid ei olegi ja liikustiwad julgelt edasi. Aga peale selle anti kahe batarei kogupauk, ja see trehwas aga heaste nende peale. Sellest-samast hirmusid nad toledaste ära ja hakkasid muudkui put-kama. Oli päris tegemist neile järele jõuda: nad on pas-taldes ja harjunud mägestikus jooksmas, kuna aga meie meestel rasted saapad palawa ilmaga jalas.

Nõnda kestis see lahing 8 ööd ja päewa, ja Türl taganes peale 100 wersta.

Praegu oleme ka puhkusel ja sain ka kolm „Matti,” mis mind väga rõõmustas, ja ütleme teile siidamlikku tänu selle waewa eest, mis minu pärast näete. Meie, eestla-lased, oleme kõik elus ja terwed.

Terwiisid kõigile kodumaa wendadele ja õdedele

Reinhold Freiberg, Tartust. Aleksander Leppik, Petrogradist. August Marke, Samarast.

II.

T. all 18. augustil.

Armas wend! Wahetpidamata lahingu-mõllus ei ole aega saanud tuhugi kirjutada ja ei ole ka ühtegi kirja kus kilt saanud. Teie olete ehk muidugi mulle kirjutanud, aga kirjasi kätte tuua on praegu täbar. Wend, kui Sa praegu siin oled, siis saaksid Sa pörgut maa peal näha — ei oleks tarwis maa alla pugedagi. Praegu müristawad batareid hirmja praginaga üks teist pommitada. Suutäied, mida need mürafad wälja sülitawad, lendawad huludes ja kiunudes üle meie peade. Kui nad juba küllalt üksteist on kriimustanud, siis saadetakse nii mõnigi kingitus ka meile, nii et nullakoopad tolmawad. Saksa poissid tituwad praegu sea moodi kallale. Eila läks meil kord ka korda, neile lõbu teha, muidu mõnepäewase wastupidamise järele lipa peale nende jummadanide tule eest. Eila wõtsid meie mehed neilt batarei ära, ja täna saadawad nad, kuradid, selle siidametäiega meile niisuguseid mürafaid, et maapind kõigub. Tänu faewale, kõik lendawad üle ja wiga ei tee muud, kui ainult liiwa pö-rub kraewahela ja suud-filmad täis. Singelistest, keda niisugune suutäis tabab, ei jää märga asetti järele. R—s oli mul wõimalik üht jummadani põhja näha, umbes 16 tolli läbimõõta. See kiunumine on hirmus, kui ta tuleb, aga harjub juba kauniste ära, ei pane tähelegi. Kui tabab, oled waewast lahti, kui ei, loodad kindlaste elu peale. Minust on nad peaeagu kõik möõda läinud, ainult üksford mattis tuha ja tolmuga alla, nii et maailm tüll aega pime oli. Püs-fidega üksteist lasta on lõbumäng suurtükilule kõrwal. Tikkudega lasewad saklapoissid endid harwa liilia, enamjagu kordasi pistawad putked. Mõks nad edasi on saanud, seda tead wist muidugi Wiimastel päewadel on märgata, et meie poolt neile ka nii palju malmi wastu filmi puistatakse, kui wähegi tarwis, ja asi on hoopis teine. Kui nõnda edasi, siis saawad nad lõppude lõpuks ikkagi poofida. Sõõda, wõi ka üht kelmist lahinguttki on wõimata kirjeldada. Kui seal taplusmõllus wiibid, on kõik, nagu peaks nõnda olema. Aga kui aega saad mõtelda, siis käib nii mõnegi juhtumise üle kiilm wärii üle keha. Waenlase suurtükikwäge piisfidega kinni pidada, on wägitegu, ja seda tule arutihti ette. Nii wõitlewad meie wäed. Meie ootame ja loodame kõik, et asi meie kalsus paranema hakkab. Siigise jõuab. Kiilm ja märg hakkawad omajagu meid murdma, sellepärast peab ajalt jooja ihukatet muretsema. Martin M.

E d u a r d K i n k, kelle pilt meie 50. sõjanumbris ilmus, on Austria wangi langenud, nagu ta nüüd sealt teatab.



Süri Müller,
Tallinnast. Sõjaväesjal.

Oskar Kunnmann,
Wõru-Meeskõ. Sõja-
väesjal.

Adam Baha,
Petrogradist. W. Saab. sõ-
jas oln. Tegewas sõjaväes.

Juhan Ostmann,
Wõnnu w. Sõja-
väesjal.

Gustaw Weide,
Rakwerest. Georgi ristil ja
wan. alamohwitil. saanud.



Karl Reinop,
Tallinnast. Gaardiväel.
tegewas sõjaväes.

Johannes Besselep,
Peetri w. Sõjaväesjal.

Rudolf Suurhallit,
w. alamohwitser. Georgi
auraha. Sõjaväesjal.

Aleksander Besselep,
Peetri w. Tegewas
sõjaväes.

Wriidit Mõlts,
Kawila w. Sõjaväesjal.



Peeter Rinne,
w. alamoh. Riist. Lennu-
masinate osakonnas sõjav.

Kustas Jepuu,
Wanamõisa w. 24. märts.
R-s langenud.

Karl Rabur,
Alernast. W. all tead-
mata kadunud.

Peeter Rebane,
Liiwimaalt. Suurtükiväe-
lasena tegewas sõjaväes.

Aleksander Liitwamets,
Kaaosjärwe w. Suurtükiväe-
lasena tegewas sõjaväes.



Aleksander Maraster,
Albu w. Suurtükiväe-
lasena sõjaväesjal.

Johannes Paju,
Rehatu w. Suurtükiväe-
lasena sõjaväesjal.

Aleksander Lind,
Albu w. Suurtükiväe-
lasena sõjaväesjal.

Johannes Breintal,
Wattna w. Sõjaväesjal.

Awdi Sostar,
Pibulast. Tegewas sõja-
wäes wanem kirjutaja.



Willem Saar,
Saapsalu tr. Edja-
wä'jal.

Johan Keier,
Wändraht. Georgi risti
saam. ette pand. Ed'am.

Karl Oks,
Einmannist. Suurtüti-
wäelane. Edjawäljal.

Otto Raftal,
Lauvalt. Suurtüti-
wäelane. Edjawäljal.

August Anni
Paide tr. Edjawäljal.



Gustaw Amos,
Arwaste w. 3. now. R.
all teadmata kadunud.

Juhan Oppu,
Rüti w. Aušterlastega wdi-
beldeš teadmata kadunud.

Rudolf Eisler,
Eallinnast. Jaanuarikuu
Ealsa wangi langenud.

Karl Sige,
efr. Lümmodast. Salsa-
maal Edjawangis.

Jaan Steinberg,
Eammiste w. 13. okt. tormi-
jooksul teadmata kadunud.



Jüri Wenberg,
Wigala w. Tegewas
Edjawäes.

Johannes Treimann,
Rirna-Kohatu w. 2. des.
E. all salast haawatud.

Elias Tsetfer.
Edjawäljal.

Aleksander Krabu,
Pectri w. Edjawäljal.

Madis Juhkam,
Wijandi w. Tegewas
Edjawäes.



Rudolf Lammert,
Ritsepere w. Edja-
wäljal.

Josep Uhlmann,
Serra w. Edjawäljal.

August Aro,
w. alamohw. Eallinnast.
Tegewas Edjawäes.

Aleksander Sellimets,
Jõhwi w. Edjawäljal.

August Rammon,
Juta w. Edjawäljal.



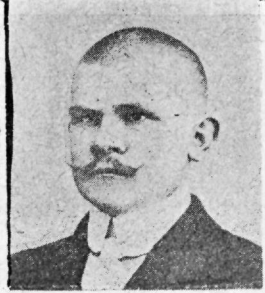
August Fathal,
Ratwrest. Saawatud.
Aueste sõjaväel.



Karl Martin,
rootlõp. Audrust. Sanita-
rina tegewas sõjaväes.



Jaan Martin,
Audrust. Käest
haawatud.



Robert Uufareda,
Palmiseit. 2 torba
haawatud.



Walde Uufareda,
Palmiseit. Tegewas
sõjaväes.



Alfred Zero,
Sallinnast. Rinnust haaw-
atud. Kodus parand.



Karl Zero,
Sallinnast. Autojuhina
tegewas sõjaväes.



Rostaw Karjus,
Küti w. Sakslastega
wõideldes haawatud.



Adolf Wendelin,
Wiljandi. tr. 8. juulil 1915
S. all haawatud.

Karel Kaiju,
Sartust. 8. juulil 1915
haawatud.



August Rähni,
Semipalatinski Cesti asund.
Tegewas sõjaväes.



Juhan Falkenberg,
Semipalatinski Cesti asund.
Tegewas sõjaväes.



Albert Kool,
Aaspere w. Georgi ritt.
Saawat. Aueste sõjaväl.



Johannes Simmulson,
Räpina w. Tegewas
sõjaväes.



Artur Tamberg,
Sallinnast. Sõja-
laewastikus.



Jaan Maurer, Juuru ritt. W.-Jaap. sõjasõnub.
31. märts. R-8 lang. **Jüri Karjus,** W.-Jaagupist.
Sõjav. Madis Lemberg, Keitast. 31. märtsil lang.



Arnold Prinet,
Illuka w. Teadmata
tabunud.



Aleksander West,
Sallinnast. Saksamaal
wangis.



Joh. Soanow,
Rarwast. 3 kuud puu-
wad teated.

Mis teeb Prantsufemaa?

Siljuti tutvustasime lugejaid Inglismaa tegemusega praeguse suure sõja puhul, awaldate siis ka Prantsuse kindrali M. Plati seletuse sellel sama aine kohta Prantsusmaalt.

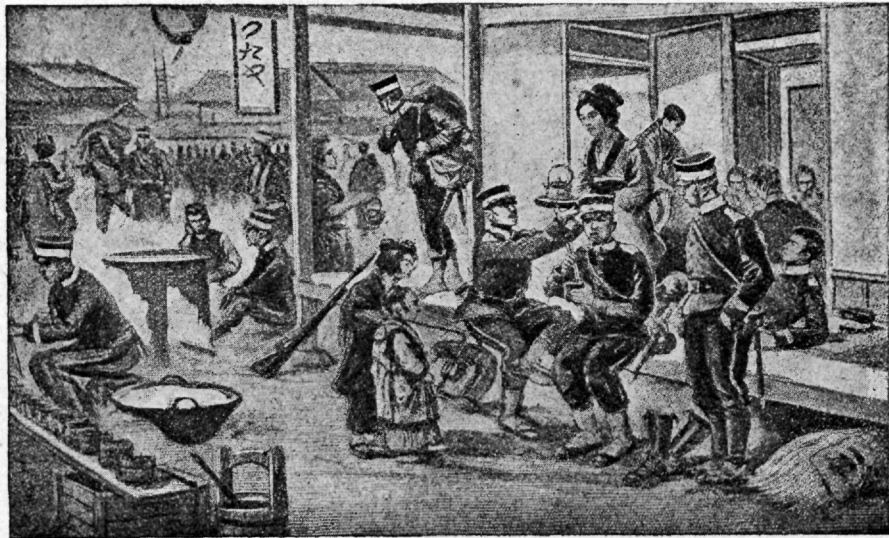
„Nii siis, hirmja sõja algusest on aasta — isegi rohkem möödud,“ kirjutab kindral Plat. „Enesestki mõista, et see meie wastase arwest kriipsu läbi tõmbas, sest ta plaanitses meid kolme, kõige rohkem nelja nädalaga purustada. Wiiskümmeend väeforpost, mis Belgia üle ujatasid, ja pärast ka Prantsusmaa, pidid teutonide kawatse järele lumeweermena üle meie maa Pariisi jõudma, et siis augustikuu lõpul, minema aasta, ennekuulmata võitu pühitseta.“

Kuid suur lahing Marne ääres andis asjale teise, hoopis ootamata käigu. Nüüd ei ole kellegile enam saladuseks, et kui meil lastemoona puuduft poleks olnud, siis waenlase juba aasta eest piiri poole või veel kaugemale oleksime tõrjunud. Nimelt see lastemoona puudus niikasti rasketel kui ka kergetel suurühtlidel andis satelastele võimaluse endid Eni ääres kindlustada. Nüüd on, tänu nendele, selle hoolde oma ja terve Europa saatuse usaldamine, ühifel jõul forda läinud asja parandada. Me võime täieste kindlad olla, et lastemoonast meil enam puuduft ei tule.

Praegusel ajal on iga Prantsuse wabrik sõjawabrikuks muudetud, ja töötavad peaaegu ainult sõjatarwiduste jaoks. Ühi ei puutu mitte ainult lastemoonasse, sest sõjawäl on ka riideid, toitu ja palju muud fibedaste tarwis. Tulid mobiliseerida kõik rätsepad, kingsepad, sadulsepad j. n. e. Paljudes kohtades astusid meeste asemel naisterahwad, kes üsna lihtselt ajaga raske töö ära õppisid. Nüüd on meil juba üle 100.000 naisterahwa sõjatarwiduste wabrikutes töötamas. Ja wabrikandid teatawad oma aruannetes sõjaminiistritele, et nende „töö nii edukalt läheb, et nad isegi sagedaste selle üle imestawad.“

Selsamal ajal kui üks meie malewa sõjawäljal võitleb, töötab teine malewa diplomatia-wäljal, ja kõige tähtsamaks wõiduks selles piirkonnas tuleb suurriigi Italia meie külge liitumist lugeda. Kõik Wilowi töötused, konksud ja piitided jäid tagajärjeks, ja Italia võitleb praegusel ajal meie ühisteadete eest. Samafuguseid sammusi on ka Balkani riikides astutud, asjalugu, mis Saksamaad kangeste hirmutab ja nerwikuks teeb. Ninsa eesmärgiga, Balkani riiki ofustawast sammust tagasi hoida, wõttis ta suure Galitsia manöwri ette, mis temale ka ajutist wõitu tõi. Kuid see teoast ei heiduta sugugi Prantsuse ja Wene diplomatiat, ning tungiwaid läbirääkimisi Rumenia, Bulgaria ja Greeka wälitjustega jatkatafse selles lootuses usinalt edasi, et nad meie kasuks lõpewad.

„Minult kuulid on wõidu kindlustuseks!“ ütles hiljuti suur riigimees, Englise minister Lloyd Dshordsh (Lloyd George). Seda tuleb selles mõttes mõista, et ainult rahaline ülewõim meie wõitu wõib anda. Ja tõeste, sõjakulud on märkja suuremad, kui endiste aegade sõdade järele aimata teadksime. Kõige lastnima kokkuwõtte järele on möödäläinud sõja-aasta riikidel üheksakümme miljardi maksma läinud. Minult Prantsusmaa üksi on 22 miljardi sõja peale wälja andnud. Ja kõige tähtsam on see, et kulud ühtlugu kaswawad. Prantsuse rahaminister tähendas, et tänawu juunikuust peale meil jõjakuludeks iga kuu kaks miljardi läheb. Iga tund sõda maksab meile kolm miljoni, iga minut — 50.000! Need on arwud, mis juba mõtlema peawad panema.



Jaapani wabatahtlikud külas puhkuseel.

Jõuame meie niisuguste kole suurte kulude juures veel sõda edasi pidada? Selle peale wõime julgeste ja kindlalt ütelda: ja h! Sõja-aasta lõpul ütles Prantsuse rahaminister Riboo (Ribaut) parlamentis: „Kõige suurema rahulolemise tundmusega ja ilma uhtustamata wõin tõendada, et meie rahaasjanduse seisukord praegusel ajal erakorraliselt kindel ja wõlausaldus — kahtlemata wõidulootuse tõttu — kõikumata on! Tähtsat abi annab meile wägew Inglismaa, kes wäga rikas kulla poolest. Minult Transwalist üksinda saab ta iga aasta 35 miljoni sterlingnaela kulda. Tema wõlausaldus on lõppemata, nagu seda alles hiljutine hüglasuur 25 miljardiline laenu tunnistab. Niisugust laenu ei ole maailmas veel enne näinud!“

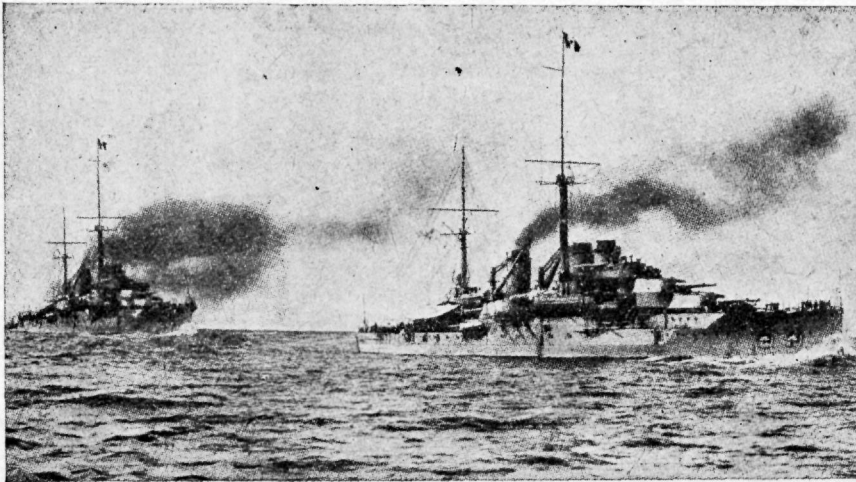
Peab arwama, et Saksamaa rahaasjanduse seisukord sugugi nii kindel ei ole. Seni on Saksa marga wäärtus 11 protsenti langenud ja on ikka veel langemas. Berliini ja Wieni jõjalaenuid jäid osalt katmata, mida isegi meie waenlased ei warja. Wõib julgeste öelda, et meil need „kuld“ kuulid on, mis wõitu kindlustawad.

Meie kõigesuuremaks rõõmuks on tänawune wiljasaat kaugelt üle tekmise. Kõige suuremast kriisest hoolimata läkfid küll ja lõikus harilikult. Üleüldise mobilisatsiooni tagajärjel oli kord suurt tööliste puuduft tunda. Kuid seal astusid kõik raugad, naisterahwad ja lapfed kui üksmees töösse, ja põllutöö-walitsuse esimees teatab oma aruandes, et põllutööd kõigis nendes maakondades, mis waenlase all ei ole, õigel ajal alustatud ja õigel ajal tagajärjekall lõpetatud on.

Sama rahuloldawad teated tulewad meile ka kaubanduse ja tööstuse alalt. Sõtta läinute asemel tulid miljonid Prantsuse mehi ja naisa oma tööjõudu pakkuma, et isamaale tema rasketel tundidel abiks olla. Statistika teatab meile huwitawaid teoasju. Esimese wajaaduse tarbeasju on tänawu aprillikuul juba 1.048.000 frangi eest rohkem walmistatud, kui mullu sellesama aja jooksul.

Englise jõjalaewastiku sõbraliku toetuse abil sõidawad Prantsuse kaubalaewad kõigil meredel peaaegu taistamata. Praegusel ajal on kaugesõidus üle 4.000 laewa, kes meile mitte ainult wäljamaa kaupa ei too, waid ka sõjawäge ja sõjamoona. Kui suur wähe Saksamaa merekaubandusega wõreldes, kus kõige suuremad laewafelgid juba oma tegewuse on lõpetanud, sest et nad oma laewadega peale Baltimere wätkse osa kuhugile mujale ei pääse.

Kõige parema ettekujutuse sellest, kudas nüüd terve riik töötab, jaame kaubanduse ministeriumi aruannetest. Augusti-



Prantsus' dreadnoughtid.

Soldati kodumaa.*)

Oh kodumaa! kuld kodumaa!
Mil jõuan ma su piirile.
Sa püha kallis kodumaa,
Su järel tihti leinan ka —
Ja sind ka tihti waimus näen,
Kui waitfelt, waitfelt une hõlma jään.

Oh kodumaa! oh kodumaa!
Truiks tahan jääda sinule.
Ja kui on surm mul silma ees,
Ja süda lõhkeb rinna sees,
Siis sulle, kallis kodumaa,
Weel hiiitan, ela, ela õnnes ja!

Oh kodumaa! oh kodumaa!
Nüüd saatus mängib minuga.
Niihamate, oh kodumaa,
Eht saatus mängib sinuga.
Oh! kanna waitfelt, kodumaa,
Mis saatus toob, sest see on muutmata.

J. Zälp, Wõru kr.

*) Sõjaväelselt meile saadetud. E. t.

kuul 1914. olid Pariisi wabrikutes 85.213 töölisi töötamas, aprillikuul 1915. aga — 185.375, j. o. 100.000 töölisi rohkem. Dishtanis töötasid mullu augustikuul 25.002 inimest, tänawu aprillikuul aga — 62.048. Samuti on tööliste arv ka teistes linnades kaswanud. Selge on, et praegusel ajal tööpuudusest, niisama ka tarbeainete puudusest, jutugi ei wõi olla. Neid on isegi rohkem kui tarwis.

Prantsusmaa töötab ööd kui päewad kõigest jõust, hinge tagast tõmbamata. Kõik jõud on kaasa wedama tõmmatud. Ja see on selgeks kindlustuseks, et me wõidurikka lõpuni jõuame, kui raste see ka ei oleks.

Prantsusmaa warandustest ja tööjõust kõneledes leidmise seni, et need rikkalikud on. Kuid kudas on lugu rahwa meeleoluga? Palju sellest pole wajagi kõnelda. Suba peaaegu esimestel päewadel sündis ime! Ja see ime wältab siamani edasi! Waimustus ei raue — otse selle wastu, kaswab iga päewaga. Rasked olid meie kannatused, rasked meie katsumised! Ei ole perekonda, kes üht wõi teist liiget ei ole kaotanud, kuid meel on meil ühtwiisi kõi umata!

Tulejoonel wõitlew soldat, sõja jaoks kuulisi walmistaja tööline, põldu harija talupoeg, ijamaa kaitseks raha andja kapitalist — kõik töötawad ühel sihil, waimustatud ühisest hooft: **kõ i k i s a m a a h e a k s!**

Kauge on weel lõpuni! Kes teab, palju meil weel katsumisi osaks langeb, kuid lõpuliku wõidu peale oleme kõik kindlad!

—or.

Kudas elab kuningas Albert.

Italia sõjakirjasaatja Luigi Baregini jutustab „Corriere della Sera“ weergudel järgmist Belgia kuningas Alberti elust: „Seal, kus suwituskoha La Panne'i wiimased villad luidetele ära kaowad, wõite ükshilut inimest näha, kes, ilma mitte ükshilut, seal liiwasel kaldal jalutab. Ta müüsi peal leiata kindralipaead, kuna lihtne sinel mingit märki ei kannu.

Belgia kuningas! Ta jalutab igapäew ja ühel ja seltsamal ajal. Aeglaselt sammub ta merekaldal edasi-tagasi, tumeda, tõsise näoilmega. Aegajalt heidab ta rahutu pilgu mere peale, kuid sinised filmad ei leia ka ääretu mere laialduses rahu.

Kuningas Albert ei näe sugugi enam nii wälja, nagu teda pildid kujutawad, mis paar kuud tagasi on üles wõetud. Ta nägu on wanemaks muutunud.

Üleüldine Belgia rahwa raste saatus on tema waates kiwinenud. Kuid ta meeleheitmine on kuninglik, ülew: waitkus annab talle isäwalise suurtsuguse jume.

Mõtetesse wajumuna, kõnnib ta ühetasafelt ja uhkelt lihtsa villa ees. Villas elab kuninganna, kes igapäew mitu tundi haawatute seas mööda saadab.

Saigemajast ruttab ta kuningas juurde, et teda mõne lahke pilgugagi trööstida. Rahwatanult ja kurwalt, kuid mehifelt, on ta igal ajal oma mehe läheduses. Ümullt korra jättis ta oma mehe maha: kui ta lapsi Antwerpenist Inglismaale saatis. Rahe päewa pärast kussus kuningas ta enese juurde tagasi. Kõik teawad, mis sugust kõlblist julgustamist ta kuningale suudab pakkuda.

Igal pühapäewal läib kuningas hooiametnikkude saatel waitkes puukirikus, kuhu ka paljud ta alamad tulewad.

Nagu üleüldiselt teada, armastab kuningas wäga oma soldatit.

Dma jalutuskäigul näeb kuningas oma riigi piire. Ühel pool põlewad sakslaste poolt põlema süüdatud külad, teisel pool mängiwad Prantsuse helgheitjad. Seda wahet on kõigest kuusteistkümmend kilomeetrit.

Saksa pealetungimine on aga tõus ja kõik ootawad mööna. Kuid tõus mühab ja keeb. Siitamani on Belgia weel kitsas rannariba, mida waenlased weel enese alla ei ole suutnud wõtta.

Kuid kõige hirmsuse peale waatamata, ei usu keegi Belgias — ei arawõidetud ega wõitmata osas — Saksamaa lõpuliku wõitu. Belglased nälgiwad, kannatawad kõik alanudusel wälja, kuid keegi ei lausu sõnagi kuningas wastu, sest nad saawad aru, et ta tegi, mis ausa inimese kohus oli.

— u —

Tähtis pimedate ööde puhul.

Kuiwad galwanielemendid

Spetus, kudas kodusel wiisil mitmesuguseid kuiwi batarji taskulampide, elektrikellade j. n. e. jaoks walmistada. 7 pildiga. Hind 30 kop.

Saada igast raamatukauplusest.

Pealadu

„Seadus“,
Tallinnas.

Must kuul.

E. B. Canzke kavad.

Läbi Budapesti puisteede kavadewärskle haljuse helgiwad pimestawalt palee Ferny walgustatud aknad. Sööma-
saalis — mille seintelt perekonna esivanemad alla waata-
wad — on kõik omawahelise söömaaja jaoks walmis. Üh-
nawate lillede ja särawate kristallide wahel seisawad söö-
gindud ainult kahe inimese jaoks. Ühted lühtrid walgusta-
wad küllalikele tuba, mille sissejeadele weel teenrite muinaised
ülitonnad iseäralise jume annawad. Kõik annab tunnistust
siin walitsewasti rikkusest, kui ta torraldaja naisterahwatäe
kunistamistest.

Praegu astub majaproua üle läwe: walgetwerd, umbes
35-aastane naisterahwas. Ta uhke leha on weel praegu
nooruslikelt sale. Gallrohelistel filmad waatawad natuke
kurwameelselt ja on sellepärast teatavas wastolus naera-
tawa juuga. Heledawärwiline üleriie lasseb ta leha ilusaid
worme hästi filma paista. Mõned — kuid kallid kallistiwid
ja lill juustis.

Wastuolewa ukse läwel seisab krahw Ferny — maja
peremees — ja waatab jowastanult oma proua peale,
kellest teda sagedaste ta poliitiline ja administratiwiline tege-
mus kuubewiisi lahutab. Krahw on üks ilusamatest mees-
test Budapestis. Niisama tõnmu, nagu ta proua walget-
werd, on tal teataw meeldivuus omane.

Õrnalt waatlewad ta mustad filmad prouat, kes juba
wiis aastat ta ajaloolist nime kannab. Ta on õnnelik, nagu
ei keegi teine maailmas. Tormiselt mööbasaadetud nooruse
järgi tuli ta tõdumaale tagasi, et oma isadepäranduse walit-
semist enese kätte wõtta. Oma julguse ja ärilise ande tõttu
oli ta warsti üks juurematest kapitalistidest Budapestis.

Et ta oma perekonna kommetest lugu ei pidanud, olid
tal misjonid, kui Helene Wanger — kuulus rahwa-opperi
primadonna — ta eluteele ilmus. Tema armast oleust
waimustatud, saatis ta Helenele korra kallid kingitusi. Kuid
Helene ei wõtnud wastu. Selle järele wõttis krahw Ferny
ta enesele naiseks, ja niitüd tawis tale ta armastus sajarõd-
jelt, mis perekonna liikmed „ülekülgset ühenduseks“ nime-
tasid.

Krahw suudles tormiselt oma proua kätt, mille järele
mõlemad istet wõtsid. Sõddi ruttu, et operi minna, kus
mõlemate dnn korra ditsema lõhnud.

Praegu tõi majajäsem posti. Krahw tunnistas allkir-
jaga, et kinnitatud kirja kätte sai, ulatas siis oma abita-
jale mõne pildilehe ja palus enesele kirjawahetuse äbiwaa-
tamiseks luba.

Krahwinna lehitse ajakirjad ruttu läbi ja waatas siis
abitaasale otja. Paistis, nagu oleks ta kahwatanud. Kuid
see turwis waewalt sekund aega. Krahw ei olnud kunagi
paremas tujus, kui sel õhtul, jutustas, naeris ja naljatas
sõpradega, kes nagu alati ta looõhi ilmusid.

Teisel lõunal — krahwinna oli wäljajõidul — teeras
krahw Matthias oma toa ukse luttu ja lasi enese maha.

See juhtumine oli kõigile üllatus.

Tagasi tulles, sai sellest krahwinna nutwa majajäsema
läbi teada.

Elutalt langes ta furnuteha peale ja kattis tuhanda
suudlusuga külmaõskainud, kallist otjaest.

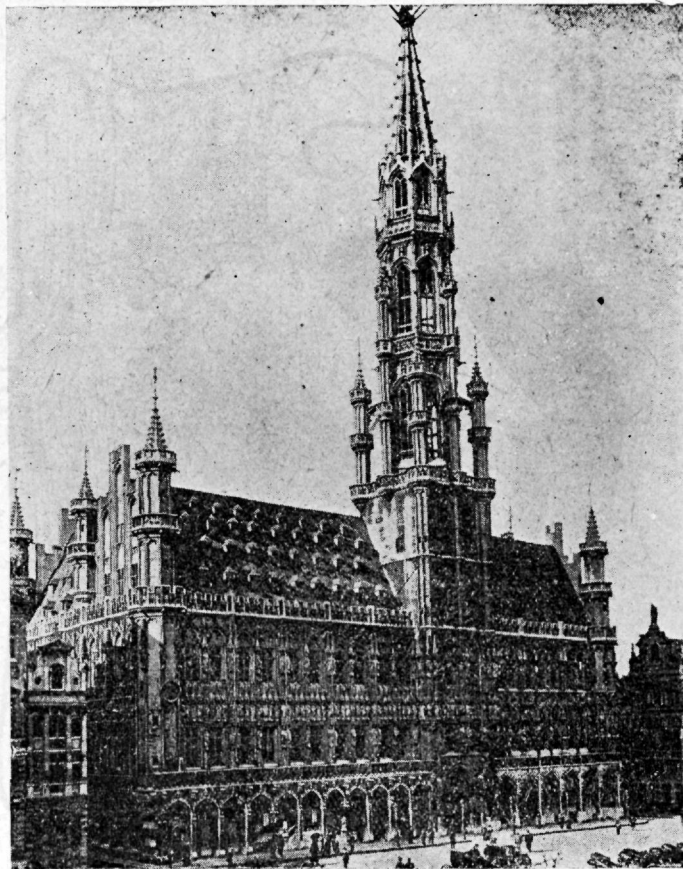
Kõik krahwi sõbrad ja tuttawad, ametkonnad, lähidalt
terwe linn, kõik mõtlesid krahwi enesetapmise üle järele.
Kuid kõik waewanägemiised olid asjatud, sest et kõigest põhjust
olemas ei olnud. Iffi jäi saladuseks, kuidas rikas, lugupee-
tud ja abitaaja poolt armastatud mees ennaft maha wõis
lasta.

Krahwinna oli täieste murtud. Surnukahwatult istus
ta teisel päewal oma mehe töötoas, kui kadunu kõige parem
sõber, adwokat Dr. Rosenau sisse astus.

„Te teate midagi?“ oli esimene küsimus krahwinna
poolt.

„Jah, ma tunnen põhjust, kallimeelsem krahwinna, ja
tulen, et teile kõik teada anda.“

Krahwinna waade selgus mõnede filmapilgust, ilusad,
pijarateft märjad filmad waatasid kartlikult Dr. Rosenau otja.



Brüsseli krahwoda.

„On ta oma waranduse kaotanud?“ küsis ta.

„Ei, austatud krahwinna, raamatud on korras. Kunagi
ei olnud Matthias rikkam kui praegusel minutil.“

„Mis siis? Ma ei wõi ustuda, et õnnetu armastus...
kes ta on?“

„Ei, ta armastas ainult teid tõsiselt, krahwinna.“

„Kuid siis teised naisterahwad —“

„Jah, laua, laua aja eest, umbes kümme aastat tagasi.
Kuulake, austusewääriline krahwinna, mis ma teile jutus-
tan. Meie kadunu tegi mulle kohuseks, teile kõik teada anda.“

Krahwinna andis käega märku, et ta istuks. Dr. Rosenau
istus maha ja algas tawase häälega:

„Te olete wienlane ja ei tunne wahest meie metsikuid
Ungari kombeid. Üks komme on aga halastamatum kui
teised: wõitluseta kahewõitlus, kahewõitlus ilma sõjariis-
tadeta —“

„Ma ei saa aru —“

„Seda nimetatatse „Amerika kahewõitluseks,“ ehk küll
ameriklased seda jugugi ei tunne. Kuid see on tähtsusetu.
See komme on hirmus.“

„Jutustage edasi, ma tahan kõik teada saada.“

„See hirmus komme on Ungari metsikumast ajajärgust
pärit. Kui aumees teist seijuseliiget raskelt haawab, ja
haawatu tale wäljalutse saadab, sünnib sagedaste, et was-
tane samast wäljalutset wastu ei wõta, ja et siis liist elu
ja surma üle otjuse teeb.“

„Hirmus!“ kibises üle krahwinna huulte.

„Tunnistajate juuresolekul wiskawad mõlemad wasta-
jed kuulid kübarasse. Üks on walge, teine must. Märgi
peale tõmmab haawatu esmalt kuuli wälja. Kes musta
kuuli saab, on sellest filmapilgust saadik teije omandus, juri-
dilisest mõttes furnuteha ja peab wastaje käsul oma elule

Abikaasad.



Mees: „Ma ei mõista tõeste, miks jaoks sul läbi-
paistwad sukki ja nii kallid pitsi kleidi alla waja oli?“

Naine: „Sina muidugi ei mõista, aga teised
mõistawad!“

24 tunni jooksul otja peale tegema. Ei tee ta jeda mitte, siis on ta eluaeg autu ja seisuseliikmete ees argpüks. Wõitja kättematamise himu wõib siin hirmust osa etendada. Ta ootab aastatewiisi, et lõpuks teisele suuremiskästu anda. Nii sündis ka praegusel juhtumisel.“

„Kuid see on häbemata, hirmus wilets —“

„Matthias oli Wienis keisriproua hoowidaami krahwinna Telekyga ühenduses. Krahw sai sellest teada ja nõudis Matthiaselt autaju. Matthias andis. Krahw Teleky sai walge kuuli, tunnistaja olin mina . . .“

„See sündis kümme aastat tagasi . . .“

„Jah, wastasele meelbis nõnda kauane ootamine, sest ta tahtis Matthiasist siis surmata, kui ta kõige õnnelikum oli.“

„Metstus!“

„Esimestel aastatel ootas Matthias igapäew hirmust kästu. Kuid aeg kadus. Ta hakkas juba krahw Teleky armu-
likuse sisse uskuma. Krahw Teleky ei unustanud. Ta jumal-
das oma abikaasat, kes mõne aja eest Pariisis suri. Ta surm oli meie sõbra surmaga lähedases ühenduses. Hoidke see saladus enese teada. Ametonnad ei tohi midagi teada saada.“

„See on õige. Nüüd saan ma aru, mispärast ta ära lahwas, kui ta selle kirja sai,“ libises üle krahwinna huulte. „Armsam, sõnagi ei taha ma sellest lausuda. Ta oli veel armsam, sõbralikum, kui muidu, nüüd saan ma aru!“

Nuttes kattis krahwinna oma näo kätega. Ta õrn teha wärihes kohutawa teate mõju all.

„Sugege,“ ütles Dr. Rosenau. „Siin on ta jumalaga-
jätmise kiri: Armsam elusõber! Minu timukas ei unusta-
nud! Tund on tulnud. Ütle mu armastatud Helenele mis
sa tead! Ela hästi.“

Kaupmees Patspunga unenägu.

Kaupmees Patspung oli kõhu õhtul tubliste täis söö-
nud ja waewalt oli ta woodisje jõudnud, kui juba magu-
saste norstama hakkas.

Esialt nägi Patspung und, et kõik tahtis ära kaotatud
on ja ta müüb leiba wiistümmend kopita nael, ja tikutoos
— katstümmend kopitat.

Patspung naeratas õndsalt unes ja arwas mõttes kaju
kõtku, mida nüüd ennetuulmata hulgal saab.

Ta on oma-poodis, määrinud leti peal aga tema ees
seisawad suured rahakuhjad ja paberraha hunikud.

Poe üks lähed kütkudes lahti ja sisse astuwad üksteise
järel tema alalised „tunnid“: kõhn palja pealaega wabri-
kutirjutaja, hoburaudtee konduktor, wana pesunaine, naabri-
maja peremees ja linnawahi lest.

„He-he-he!“ naerab Patspung. „Di, kui palju ma nüüd
ühe korraga tohe teenin. Mina wõta raha aga wastu!“
Ja õnnelikuna õõrub ta oma punaseid, higiseid kätši.

„Tere, tere,“ pöörab ta meelbirwa naeratuslega ostjate
poole, „mis pean teile nüüd siis andma? Wärsked Tapa
worstid, rosinatega sai, oma keedetud sült . . .“

Kuid ostjad ei wasta midagi, kõhn ja pilt wabrikuti-
jutaja pöörab aga oma feltfiliste poole ja küsib:

„Aga mis, hästi maitsew on see Patspung itka wiist?..
Kaswane, pehme . . .“

Hoburaudtee konduktor limpsab keelt, wanal pesunaisel
aga lõowad filmad särama ja suu wesijses.

Patspung tõmbab näo tõsijses, hakkab nagu rasket,
segast rahutust tundma, ja küsib ümeste, sektord juba pisut
wärijewa häälega, oma weidratelt ostjatele:

„Mis ma siis annan? Head raswased Shoti heringad,
praegu alles sain, wõi jälle küüslauguga worst siin ja . . .“

Kuid jällegi ei wasta ostjad midagi, palja pealaega
ja mõruda näoga wabrikutirjutaja aga tõmbab sügaraste
hinge ja ütleb siis pitkamaisi:

„Ei, herra Patspung, miskit ei ole teil meile enam anda,
sest et raha meil enam jugugi ei ole. Kõik meie rahad on
teie taskudesse woolanud. Kõik, kuni wiimase kopikani. Aga
kuna me ije ka inimesed oleme ja süüa tahame, niisama
nagu teiegi, siis oleme otsusets teinud teid õnnets wõtta.“

Õrge rääkige wastu, herra Patspung, see on asjata,
nüüd itka enam midagi ei aita. Ja et enam mitte asjata
aega raisata ja meie kõik tubliste nalgas oleme, siis, wõn-
nad, hakkame peale!“ pööras palja pealaega isand oma
feltfiliste poole. „Walige misjuguise oja keegi soowib?“

„Jalg mulle, andte jalg mulle,“ karjus hoburaudtee
konduktor kähijedes.

„Mulle pea, aga terwelt,“ kinnus wana pesunaine.

„Minule andte ometi kädelt,“ hädaldas linnawahi lest.
„Kui palju ta nendega meie warandust kõtku ei ole riisu-
nud, liialtajuwõtja niisugune!“

Ja kõik tungiwad keelt limpsates, raskest hingates ja
põlewate filmadega Patspunga poole ja kargawad siis rüü-
nal üle leti tema kallale.

„Appi, ap—p—p—i!“ wingub Patspung. „Di, aidate!
Ei enam tee!“

Kallitejed, ei tee, ei tee enam . . . Kõik tahti järele. . .
Andte andets, petsin, andsin walekaaluga . . . Ap—p—p—i!“

Artab üles . . .

Otsaajisel külm higi ja terve keha wärihes.

Woodi ääres aga seisab tema lihaw teinepool.

„Koh, mis nüüd on, kisenad kui ratta peal!“ küsib
naine, laialt aegutades.

„Kas ma ei õelnud sulle: ära söö õhtul nii palju ras-
wast praadi. Aga kas jätab! Näe, nüüd tuli luupainaja peale.“

„Hea küll, hea küll, pea juba lord suu,“ ümises Patspung, kellel unewiirastused juba lahtuma hakawad. „Mis ja nii palju kõtetad!“

Ja lisab järele mõteldes juurde:

„See pagana palja pealaega kirjutaja, ise teist kuud juba kolm rubla wõlgu. Tingimata tarwis wälja nõuda. Wõi tema juba inimeselisa peale maiaa, ja patub teistele ta.“

„Jesjute, mis sul dige wiga on?“ kõhtub naine uueste. „Põletispiiritust pole ja kolmel päewal ta enam joonud, ja ajad niisugust jegast juttu. Küll on aga rist inimesel taela pandud! Muudkui wii Seewalbi!“

Patspung jääb uueste magama, läbi une wihaselt ja turjalit ümiseses:

„Ei, wennike, mind ja juba ei söö! Mina, wennike, lõõn kõit teid üle. Dige mul, arwad! Wõi dige minu kallale! No küll ma teid pitsitan!“

Silmapiilk hiljem waikib ümisesimine ja tuba täidab Patspunga wägew norstamine.

„S. R.“

Sürklaste wanaõnad.

Mamaltoodud, Türgi rahwakirjandusest wõetud wanaõnad iseloomustawad taunis hästi meie praeguseid waenlasi — türklasi. Kõit nende wäiksed head omadused ja suured puudused selguvad nendest, sagedaste wäga tabawatest ja kujutatest wanaõnadest.

I.

On sinu waenlane sipelga suurune, pea teda elewandits-Luhat sõpra — wähe, üks waenlane — palju.

Parem tark waenlane kui loll sõber.

Koer koera ei söö.

Wares waresel filma wälja ei nohi.

Kes on walelik? — See, kes jeda kõneleb, mis ta kuulnud.

Walelikul on ta tunnistaja käepärast.

Wälimus mul järeb, sijnemus mul wärijeb.

Wana sõber — tutaw saun.

Sõõ puuwilja — ära puu järele päri.

Keel tapab rohkem kui mõõl.

Wõib oma pea anda, kuid ei wõi oma saladust wälja anda.

Kellel luid ei ole, aga luid ta murrab.

Kes räägib, see kuulwab; kes kuulwab, see lõikab.

Lahtine juu ei jää nalga.

Lapsel, kes ei nuta, rinda ei anta.

Näljane kana näeb ise wiljatera salwesi.

Naabri kana paistab naabri anena.

Pimedal kanal on kõit — niisu.

Wollil on iga päew pidupäew.

Wiletjus on rumaluse naaber.

Teeme filmad lahti, muudu tehtakse nad meil lahti.

Rinnisesse juhu kärkeb ei lenda.

Kui ja warblasi kardad, ära maga.

Kaewu heidab õnge ainult loll.

Sulluks lainud koer hammustab peremeest.

— or.

Naised ja mehed.

„Tead ja, ma tulen täna õhtu oma naisega teile.“

„Wäga rõõmustaw, tulge.“

„Seni kuni meie naised uudiseid jutustawad, lõõme meie paar partiit turakat, mis?“

„Süwa.“

„Nii siis õhtuni.“

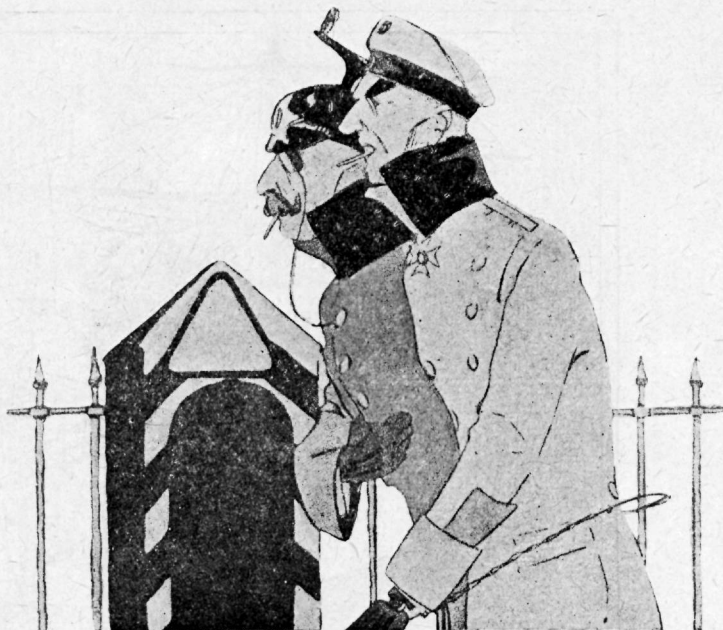
„Ah jah, oota. Tahtsin ju käest üht asja paluda.“

„Mis siis?“

„Ole hea, palu oma naist, et ta seda uut käewõru kätte ei paneks, mis ja talle hiljuti ostsid. Minu naine ei annaks mulle enam hingerahu, enne kui omale ta niisuguse saab.“

„See on wõimata, mu sõber. Just sellepärast minu naine tipubti teile.“

Asjata waew.



Saksa peastaabi ohwitser oma selfimehele: „Olen pagana räbalas seisutorras. Jään kapteni aust ilma.“

„Kudas nii?“

„Willem andis, autõrgendust lubades, käsu kõigi seni rikkumata rahwuswaheliste lepingute nimikirja toku seada ja temale ette panna?“

„Noh?“

„Olen nad kõit läbi sorinud ja ei leia ainuski, mis weel rikkumata oleks!“

Pai - pois.

Ema: „Tead, Karla, mina sinu asemel ei teeks selle rumala Jutuga midagi tegemist. Ta ju tortinud oma de mopsi nõõpõndeltega, nagu Olga-tanta mulle täna rääkis. Ega sina ometi niisugust asja ei teeks!“

Karla: „Muudugi ei teeks ma.“

Isa: „Aga mulle õeldi, et sina seal juures oled olnud. Kudas ja ometi lastsid Jutut sedawiisi looma piinata? Sina oletsid pidanud nõõpõndela tema käest ära wõtma.“

Karla: „Ma ei saanud, isa: ma ju hoidsin mopsi kinni.“ — or.

Pehmendam põhjus.

W. austatud toimetaja!

Teie lugupeetud lehe eilase numbri teatri arwustusesse on ekstus juhtunud, mida õiendada palun. „Õõsine kurbmäng“ ei wilistatud mitte 14. augustil wälja, waid 13. septembriil, kõige austusega.

Bruno Moment, luuletaja.

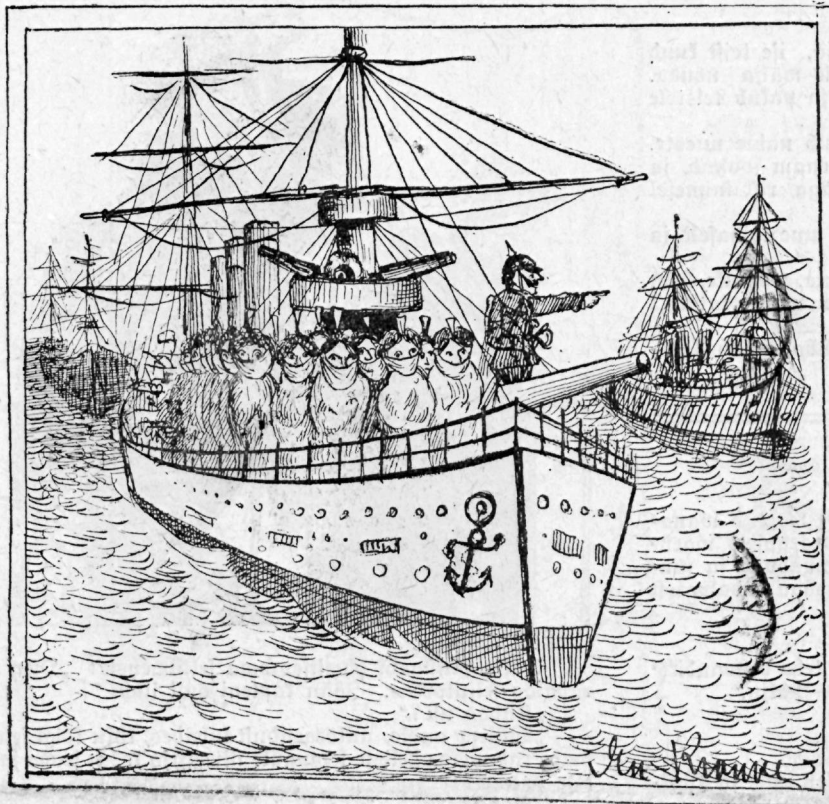
Põhjendatud pahameel.

Külaline, kes „Lennukist“ wälja „lendanud“: „Niisugune harimatus; esmalt wiistawad nad mu „Lennukist“ wälja; siis weawad jälle sisse, sest et mul weel maksmata on, ja peale selle wiistawad mind uueste wälja!“ — or.

Wõõne muinaslugu.

Üks kass ajas järele taga, kes iga õõjel kassaaiaas käis. Ta jättis warsti jooksmise ja hüüdis põgenejale õõwardades järele: „Kannata! Küll me warsti jälle kokku saame!“ — Rahelja päewa hiljem esinesid nad mõlemad järelepraena üksteise kõõwal ühe ja sellejama kõõgilaua peal.

Kõik isamaa heaks.



Suur sõda sundis ka Lürgimaad tööstust mobiliseerima. Mesikutsetes kutjuti rahvast kõike oma varandust isamaa heaks ohverdama. Annetasid kõik. Ja pashad annetasid pealegi oma kõige kallima varanduse, oma haremii naised, kelle ülespidamine neil sõja ajal juba ülejõu hakkas käima. Saksa ohvitseride juhatusel weetasid niiid igapäew pashade kallikest Dardanellidest kaitsetraawist kaewama.

Naise süü.

„Aga Alfred, niisugust lohakust ei oleks ma sinust mitte ustunud, et sa oma laulatusõrmuse ära kaotad! Kuda wõib nüüd taine inimene laulatusõrmuse ära kaotada.“

„Sinu oma süü, ma litlefin sulle juba ammugi, et mu westitastus auf on!“

— II.

Ra soowitusepõhjus. Korteri-otstija: „Teie soowitate mulle siis seda korterit iseäranis?“

Peremees: „Ja muidugi—selles korteris wõitis tänawu keegi heategewa loteriiga 500 rubla.“

Enne ja nüüd. Ennemalt oli nii mõnigi käsitöeline kunstnik, ja nüüd on nii mõnigi kunstnik käsitöeline. —

Wastamist. Keegi proua (juudi poest wälja tulles): „Suuta peab tundma — kolm rubla tingisin ma alla!“

Raupmees (enejele): „Naisa peab tundma — kuus rubla lisasin ma juurde!“

Sea troost. Keegi haige naine kaebab arstile, et tal söögijäru puuduwat. Arst trööstib teda järgmiste sõnadega: „Teie wõite õnnelik olla, nüüd sõjaajal on ju toiduained nii hirmus kallid!“

Wiimane abinõu. Toimetaja: „... Nii siis, kui teie wandega töolate, mulle ialgi enam üht kirjatööd saata, siis lasen ma teie laulu ära trükkida.“

Ainufene abinõu. Saige: „Arstid litlefid mulle, mu haigus olewat parandamata. Nüüd jääb mulle weel ainus abinõu terweksaamisteks: ma ei lähe enam ühegi arsti juurde.“

Koduford. Ujab naine oma pea püsti, siis paneb mees enesele mitsti pähe.

Igal asjal on kaks külge. „Sellel majal on see suur wiga, et ta niiske on!“

„Aga lubage, see on ometi hea, sest siis ei hakka ta tulekahju puhul nii hõlpsaste põlema!“

Sea abinõu. „Kudas te ometi nii ruttu omal suitsetamise ära wõõrutada seite?“

„Usna lihtsalt: ma lasfin oma ämma pildi oma paberosstoofti peale maalida.“

Ennemalt ja nüüd. „Kudas, herra Laanelind, kudas olete korraga naistewihkajaks saanud? Ennemalt te muud ei teinud, kui unistasite naisterahwastest.“

„Ennemalt, jah, aga nüüd olen juba mõnda aega naifemees.“

Kõnetraadi ääres. „Herra Laasik, meie maja põleb.“

„Suureste?“

„Suureste, herra Laasik.“

„On lapsed päästetud?“

„Jah, herra Laasik, kõik neli, juba ammu.“

„Ja minu naine ka?“

„Jah, herra Laasik, tema ka.“

„Ja minu ämm?“

„See magab weel illemise korra toas. Pean ma teda äratama?“

Meie Matsi järgmine (56.) sõjanummer ilmub 12. septembril.

Meie Matsi aastatellijad saawad hinnata kaasa:

Seinakalender 1915. Teaduse tähtsamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosese raamat — 2 r. Elutungi awaldused — 60 f. Seitsme liiduriigi hümnused — 40 f. Kodune kof — 1 r.

Raasanded, wärsaarwatid seni weel ilmumata „Seitsme liiduriigi hümnused.“ saadetakse kobe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Raudewiis tellijad saawad raasanded osakaupa.

N. B. Üksikute numbrite ostjaid palume lahkest tõehele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Дов. воен. цензурою. Wasutars toimetaja Jakob Jaakon. Wäljaandja J. Kumi. M. Schiffer'i trükk. Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR